

Aaron Mehrotra: Aasian kasvun luomat haasteet Euroopalle

Itä-Aasian kasvu on talousteorian pohjalta tarkasteltuna tavanomainen kiinniottoprosessi, jossa alemman tulotason maat kasvavat keskimäärin rikkaita maita nopeammin. Tämä johtuu suurelta osin tuottavuuden kasvusta, kun köyhemmät maat omaksuvat kehittyneiden maiden teknologiaa ja tehostavat tuotantoprosessejaan. Aasian integroitumisen maailmantalouteen pitäisi periaatteessa johtaa taloudellisen hyvinvoinnin kasvuun globaalisti sekä markkinoiden kasvamisen myötä että työpanoksen tehokkaamman jaon kautta.

Kiinan, Intian ja muiden väkirikkaiden maiden integroituminen maailmantalouteen on merkittävästi lisännyt työpanoksen määrää kansainvälisillä kilpailullisilla markkinoilla. Tämä on omiaan laskemaan reaali-palkkoja ja työvoimaintensiivisten tuotteiden suhteellisia hintoja. Tuotannon siirtyminen Aasiaan saattaa näin laskea kehittyneiden maiden hyvinvointia lyhyellä aikavälillä, ainakin työvoimaintensiivisillä sektoreilla. Kiinan taloudellisen kasvun aiheuttama huoli Euroopassa on nähtävä tämän työmarkkinoiden kautta välittyvän shokin valossa. Kiinan tapauksessa työvoiman suuri määrä ja tuotantokapasiteetin nopea kasvu aiheuttavat erityisen haasteen.

Rakennemuutosten vaikeus

Kehittyneet taloudet voivat periaatteessa vastata Aasian maiden matalien tuotantokustannusten luomaan haasteeseen rakennemuutosten kautta. Talouden tuotannossa keskitytään entistä enemmän korkean teknologian hyödykkeisiin, jotka ovat kilpailukykyisiä myös korkeiden työvoimakustannusten oloissa. Rakennemuutokset ja työvoiman siirtyminen uusille sektoreille ovat kuitenkin useimmiten aikaa vieviä prosesseja. Lisäksi korkea saavutettu tulotaso Euroopassa vähentää valmiutta syvällisiin reformeihin.

Lyhyellä aikavälillä maailmantalouden todellisena riskinä on siten protektionismin kasvu erilaisten kaupan rajoitteiden muodossa, joilla pyritään suojelemaan kaikista haavoittuvimpia sektoreita rikkaissa maissa. Tämä voi rajoittaa Aasian vientivetoista kasvua ja näin hidastaa köyhempien maiden elintason lähenemistä kehittyneiden talouksien kanssa. Kansainvälisten yritysten riippuvuus kaupasta Aasian maiden kanssa toimii kuitenkin protektionismia hillitsevästi vastavoimana. Lisäksi elintason nousu Aasian maissa kasvattaa kotimaisen kysynnän merkitystä, mikä voisi osin korvata protektionismin aiheuttamaa vientivetoisen kasvun hiipumista.

Kilpailu laajenee palvelusektorille

Aasia ei ole rajoitettu kilpailemaan vain teollisuustuotannon saralla. Kommunikaatiokustannusten lasku ja tietotekniikan kehittyminen ovat ensimmäistä kertaa mahdollistaneet myös palvelujen laajamittaisen maailmanlaajuisen kaupan. Palveluiden kauppa on haaste etenkin englanninkielisille kehittyneille talouksille, jotka ovat alttiita mm. Intian palveluita tuotavalle ja englannin kieltä hyvin hallitsevalle yrityssektorille. Palveluiden maailmanlaajuinen kauppa hyödyttää kuluttajia kehittyneissä maissa alhaisempien lopputuotteiden kustannusten muodossa, samalla tavalla kuin tavarakaupassa. Samanaikaisesti alhaiset työvoimakustannukset kehittyneissä maissa herättävät huolta palvelusektorin työpaikkojen säilymisestä rikkaissa talouksissa.

Mahdollisuus laajamittaiseen talouskasvuun kehittyneissä talouksissa pelkästään palveluita viemällä on kuitenkin rajattua. Talouskasvu, joka voisi työllistää Intian maaseudulla asuvia väestönmassoja, voi todennäköisesti tapahtua vain laajamittaisen teollisuustuotannon kautta. Merkittävää talouskehitystä tapahtuu myöskään harvoin ilman korkeaa investointiastetta. Onkin argumentoitu, että Intian talouden suhteellinen etu on viimeaikaisen palvelualan (ml. informaatioteknologia) viennin kasvusta huolimatta työvoimaintensiivisessä tuotannossa – ei vähiten suuren väestönmäärän vuoksi – ja palveluviennin kasvu saattaa olla lähinnä seurausta valtiovallan suhteellisesti vähäisestä regulaatiosta tällä sektorilla.

Jos Intia onnistuu infrastruktuurinsa kehittämisessä, maan talouskasvun luoma haaste länsimaille tulisi Kiinan tavoin matalien tuotantokustannusten pikemminkin kuin korkean teknologian alalta. Tämän onnistumiseksi työvoiman pitäisi kuitenkin siirtyä merkittävässä määrin maataloudesta korkeamman tuottavuuden teollisuustuotantoon.

Instituutioiden merkitys ja riskitekijät

Aasian kasvu ei ole riskitöntä. Ympäristöongelmat Kiinassa ovat hyvin keskushallinnon viranomaisten tiedossa. Taloudellisten reformien läpivienti Intiassa on osoittautunut hyvin vaikeaksi, yhtäältä laajamittaisen hallituspohjan ja toisaalta tämänhetkisen nopean talouskasvun johdosta. Jälkimmäinen vähentää innostusta tarpeellisiin rakenteellisiin uudistuksiin.

Globalisaation myötä maat oppivat toistensa instituutio- ja politiikkavalinnoista. Toisaalta globalisaation hyödyt riippuvat juuri politiikkavalinnoista. Avainasemassa on sellaisten instituutioiden luominen, jotka edesauttavat kansainvälisen työnjaon ja uusien markkina-alueiden hyödyntämistä. Protektionismi ja kaupakiistat voivat vähentää merkittävästi globalisaatiosta saatavaa hyötyä, millä voi olla myös poliittisia ulottuuksia.

Aaron Mehrotra on BOFITin ekonomisti.